

Research Article

Vol. 30, No. 1, 2023, p. 215 - 249

Investigation of the Influencing Factors on the Success of Development Plans and Creating Sustainable Employment in Rural and Nomadic Areas by Using the Resources of the National Development Fund in Isfahan Province

L. Toriki^{*1}, V. Sanizadeh², M. R. Ghasemi³

- 1- Associate Professor, Department of Economics, Faculty of Administrative Sciences and Economics, University of Isfahan.
- 2- Ph. D Student in Economics, Department of Economics, Faculty of Management and Economics, Sharif University of Thecnology.
- 3- Ph. D in Economics, Department of Economics, Faculty of Administrative Sciences and Economics, University of Isfahan.

(*- Corresponding Author Email: l.torki@ase.ui.ac.ir, Orcid 0000-0003-0974-3612)
<https://doi.org/10.22067/erd.2023.81023.1169>

Received: 2023/02/08 Revised: 2023/04/29 Accepted: 2023/06/05 Available Online: 2023/06/05	How to cite this article: Toriki, L., Sanizadeh, V., & Ghasemi, M. (2023). Investigation of the Influencing Factors on the Success of Development Plans and Creating Sustainable Employment in Rural and Nomadic Areas by Using the Resources of the National Development Fund in Isfahan Province. <i>Economic and Regional Journal</i> , 30(1): 215-249. (in Persian with English abstract). https://doi.org/10.22067/erd.2023.81023.1169
---	---

1- INTRODUCTION

Most of the developing villagers are deprived of access to financial resources and the lack of access of entrepreneurs to financial resources in this country, on the one hand, causes people to remain in poverty, and on the other hand, it causes a reduction and limitation in the formation of income.

New businesses are created to increase economic growth. Currently, with consideration the existing challenges in the villages of the country such as unemployment, low productivity rate, excessive immigration, and high level of poverty, it seems that the development and expansion of the payment of financial resources from microcredits. Which can create these areas by increasing the entrepreneurial ability of rural people. At the beginning of the third millennium, microcredit is one of the important resources for poverty alleviation and economic empowerment of villagers. The microcredit system has been one of the solutions proposed in the last few decades to invest and strengthen the financial foundation and savings in rural areas and ultimately rural communities and poverty alleviation through productivity improvement. Microcredits for financing ordinary people can use the services of common official institutions, and its main purpose is to gather capacities and devices for production among poor entrepreneurs and provide sustainable sources of livelihood for rural residents. Microcredits are one of the main topics in economics, after the change in economic theories and perspectives of development as an economic stimulus in developing countries and receiving the problems of inflation and increasing unemployment, and unfair distribution of wealth and income, the key to solving the puzzle is numbered. These useful credits are one of the characteristics of being a group, capability, people and relying on social justice, sustainability, creating security and safety as one of the strategies to strengthen poor local communities in the new paradigm (sustainable rural development).

Based on this, to implement monitoring plans and enumeration locations of rural plans in the high supervision of law enforcement, 4266 plans that were paid in full and in installments until 1400/10/20 were used for enumeration, and research results were carried out. The results obtained from the questionnaires are presented. In the second stage, the introduction of rural law and the research conducted in this field are discussed. In the third stage, based on the results of statistical tests and analysis of the data extracted from the questionnaire, the factors that affected the success of the plan in creating a plan are introduced, as also the cases where the deviation

in the implementation of the plan is due to its legal provisions and the causes of it are discussed. In the fourth and final stage of the research, while summarizing the findings of the research, suggestions are presented to correct the flaws in the law and its executive regulations.

2- THEORETICAL FRAMEWORK

The law "Supporting the development and creation of sustainable employment in rural and nomadic areas using the resources of the National Development Fund" was approved by the Islamic Council in August 2016 and on September 19 of the same year by the President for implementation to the Program and Budget Organization. The country was notified. The purpose of this law is to fulfill the general policies of the resistance economy by promoting products and creating sustainable employment in rural and nomadic areas.

According to article 1 of this law, the National Development Fund is allowed to deposit up to 1.5 billion dollars of the fund's resources with the approval of the Board of Trustees in the Agricultural Bank, Omid Entrepreneurial Fund, Post Bank, and Cooperative Development Bank in the form of loans. These resources should be used to provide facilities to non-governmental natural and legal entities to create employment in villages and cities with less than ten thousand people, with priority for villages and cities with less than ten thousand people in border and nomadic areas. According to the law, the granted facilities can have a breathing period of up to one year and a repayment period of 6 years. Also, the operating institutions are required to have the equivalent of the deposit of the fund from their sources for granting facilities. The benefit of the facility is calculated at a rate of 6% in non-border areas and at a rate of 4% in border areas. According to Article 4 of this law, working capital facilities are granted only to production units located in rural industrial areas and cities with a population of fewer than 10,000 people, and according to article 9 of the working capital regulation, it is calculated at a rate of 10%. (Law on supporting the development and creation of sustainable employment in rural and nomadic areas using the resources of the National Development Fund, 2016).

The executive regulations of this project were approved by the Council of Ministers in November 2016. According to this regulation, the target sectors for granting this facility include 6 sectors of agriculture and natural resources, industries and small mines, service activities and information technology, tourism and handicrafts, and handwoven carpet activities and providing working capital for production units located in Rural industrial areas and cities with less than ten thousand people. In Article 4 of the regulation, the share of each sector of the facilities at the country level is determined. Based on this, the share of the agricultural sector is 45%, small industries and mines 10%, service activities and information technology 15%, tourism 10%, handicrafts, and handwoven carpet activities 10%, and the supply of working capital for production units 10%. These shares will be revised based on performance up to 30% by the national working group.

In Article 5 of the regulations, according to the combined index of the rural population, unemployment rate, and per capita income, the share of Isfahan province is 3.04% of the total resources.

According to Article 7 of the regulations, the supervision of the implementation of the sustainable employment development program should be carried out using the capacity of provincial organizations and executive bodies.

According to Article 10 of the regulation, operating institutions are required to review and approve the applicant's plans in terms of technical, financial, and economic justification while guaranteeing the reimbursement of fund resources, and in case of rejecting the request, inform the applicant of the reasons in writing.

Article 15 of the regulation states that the executive bodies must introduce qualified applicants to the operating institutions and monitor the realization of the plan's goals.

The Ministry of Cooperation, Labor and Social Welfare, as the main trustee of the implementation of this project, according to the regulations, should, in addition to the operational supervision of the implementation programs of employment, train applicants in specialized fields and provide a comprehensive system for registration and submission of documents.

3- METHODOLOGY

Considering that the purpose of this realization is to investigate the factors affecting the realization of the goals of the law, the most important of which was the creation of employment, and the deviations from its implementation and the executive regulations. In this stage, by using statistical tests and tables of descriptive statistics with the use of STATA software have been used to analyze the data of the questionnaires and present the results.

4-RESULTS

Among the parameters in the questionnaire, the variables that have been logically and empirically possible to have a relationship with the success of the project have been investigated by using t-test and ANOVA. Based on the results of these tests, the following variables have been related to the success of the project:

- City implementation plan
- Executive body
- Target section
- Design type
- Company closure
- The presence of a support system

5- CONCLUSION & SUGGESTION

According to the time frame of project implementation, two important external factors can be raised as challenges to the success of projects:

1) The spread of corona disease: with the spread of this virus and its detection in the country since March 2018, economic sectors throughout the country were affected by its consequences. The restrictions applied to control this disease have had the greatest effect on the service and tourism sectors, which can be effective in the performance of these sectors as an external effective factor.

2) Inflationary stagnation: with the intensification of cruel sanctions against Iran since the beginning of 2017 and the shock of the exchange rate

jump, the country's economy has experienced high inflation rates and low and even negative economic growth in these 4 years. According to the published statistics, the industry and mining sectors have received the most impact from these conditions and have faced more negative growth.

Among the cases that are considered as deviations based on the goals of the plan or the cases listed in the regulations and law, a low percentage of the plans have deviations.

Keywords: Sustainable Employment, National Development Fund, Rural and Nomadic Areas.

JEL Classification: R51, R58, E24

بررسی عوامل تأثیرگذار بر موفقیت طرح‌های توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری با استفاده از منابع صندوق توسعه ملی در استان اصفهان

لیلا ترکی *

دانشیار گروه اقتصاد دانشگاه اصفهان

والا صنیع زاده

دانشجوی دکتری اقتصاد دانشگاه صنعتی شریف

محمد رضا قاسمی

دکتری اقتصاد دانشگاه اصفهان

نوع مقاله: پژوهشی

<https://doi.org/10.22067/erd.2023.81023.1169>

چکیده

فرآیند اعطایی تسهیلات در استان اصفهان از طریق سامانه کارا از سال ۱۳۹۷ آغاز شده است. بر اساس اطلاعات این سامانه از زمان شروع طرح تا تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۲۰، ۳۷۶۹۸۸۷.۹ میلیون ریال برای ۴۲۶۶ طرح تسهیلات پرداخت شده است. در بین طرح‌هایی که از طریق پرسش‌نامه اطلاعات آن‌ها جمع‌آوری شده است، ۷۱۸۸ شغل تعهد ایجاد داده شده که ایجاد ۶۹۱۴ شغل محقق شده است و موفقیت حدود ۹۶ درصدی در مجموع را نشان می‌دهد. همچنین ۸۲.۵ درصد از طرح‌ها به تعهد شغلی خود ایفا نموده‌اند. ارزش کلی تسهیلات پرداخت شده ۳۷۵۱ میلیارد ریال بوده که سرانه ۵۴۲ میلیون ریال برای ایجاد هر شغل محقق شده را بیان می‌کند. در این راستا این پژوهش با استفاده از نتایج پرسشنامه‌ها و اطلاعات سامانه کارا و آزمون‌های t -test و ANOVA عوامل مؤثر احتمالی بر اشتغال آفرینی طرح‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. بر اساس خروجی این آزمون‌ها و تحلیل صورت گرفته متغیرهای شهرستان اجرای طرح، دستگاه اجرایی، بخش هدف (کشاورزی، صنعت، گردشگری و...)، نوع طرح، تعطیلی بنگاه و حضور دستگاه حمایتی با موفقیت طرح ارتباط داشته‌اند.

کلیدواژه: اشتغال پایدار، صندوق توسعه ملی، مناطق روستایی و عشایری.

نویسنده مسئول: l.torki@ase.ui.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۱/۱۹ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۰۵

صفحات: ۲۴۹-۲۱۵

۱-مقدمه

امروزه بیشتر روستاییان در کشورهای در حال توسعه از دسترسی به منابع مالی محروم بوده و عدم دسترسی کارآفرینان به منابع مالی در این کشورها از سویی باعث گرفتار شدن مردم این مناطق در دور تسلسل فقر و از سوی دیگر باعث کاهش و محدودیت در شکل‌گیری کسب‌وکارهای جدید جهت افزایش رشد اقتصادی می‌شود. هم‌چنین در حال حاضر با توجه به چالش‌های موجود در روستاهای کشور مانند بیکاری، نرخ بهره‌وری پایین، مهاجرت‌های بی‌رویه و بالابودن میزان فقر به نظر می‌رسد توسعه و گسترش پرداخت منابع مالی از جمله اعتبارات خرد راهی است که می‌تواند از طریق افزایش قابلیت کارآفرینی مردم روستایی منجر به ایجاد توسعه این مناطق شود (Mohammadi Yeganeh, 2013).

در آغاز هزاره سوم، یکی از رویکردهای مهم برای رفع فقر و توانمندسازی اقتصادی روستاییان، اعتبارات خرد است (Ghadiri Masoom & Ahmadi, 2014). نظام اعتبارات خرد یکی از راهکارهای مطرح‌شده در چند دهه اخیر به منظور تسریع فرایند سرمایه‌گذاری و تقویت بنیاد مالی و پس‌انداز در مناطق روستایی و نهایتاً جوامع روستایی و فقرزدایی از طریق ارتقاء بهره‌وری بوده است (Mafi, 2007). اعتبارات خرد برای تأمین مالی به کسانی است که به‌طور معمول نمی‌توانند از خدمات نهادهای رسمی متداول استفاده کنند و هدف اصلی آن گردآوری ظرفیت‌ها و توانایی‌ها برای تولید ثروت در میان کارآفرینان فقیر و تأمین منابع پایدار امرارمعاش برای ساکنان روستایی است (Fasoranti, 2010). اعتبارات خرد از مباحث عمده در اقتصاد است که پس از تغییراتی در نظریه‌های اقتصادی و دیدگاه‌های توسعه به‌مثابه محرک اقتصادی برای کشورهای در حال توسعه و کشورهای گرفتار مشکلات تورم و بیکاری فزاینده و توزیع ناعادلانه ثروت و درآمد، کلید حل معما به شمار می‌رود (Taleb & Najafi, 2007). این اعتبارات با برخورداری از ویژگی‌های گروهی بودن، قابلیت انعطاف، مردمی بودن و تکیه بر عدالت اجتماعی، پایداری، سودآوری، ایجاد امنیت و فقرستیزی به‌عنوان یکی از راهبردهای قدرتمند توانمندسازی جوامع محلی در چارچوب پارادایم جدید (توسعه پایدار روستایی) است (Azizpor & Khodakarami, 2015).

بر این اساس به‌منظور اجرای طرح نظارتی و تمام‌شماری مکان‌مبنای طرح‌های اشتغال‌زایی روستایی در راستای نظارت عالی بر اجرای قانون، از ۴۲۶۶ طرحی که به‌صورت کامل و اقساط تا تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۲۰ پرداخت شده بود، برای تمام‌شماری استفاده گردید و در این پژوهش نتایج حاصل از بررسی پرسش‌نامه‌ها ارائه شده است. در بخش دوم به معرفی قانون اشتغال روستایی و پژوهش‌های صورت گرفته در این زمینه پرداخته می‌شود. بخش سوم بر اساس نتایج آزمون‌های آماری و تحلیل داده‌های مستخرج از پرسشنامه‌ها عواملی که بر روی موفقیت طرح در ایجاد اشتغال اثرگذار بوده است معرفی شده‌اند. همچنین به مواردی

که انحراف در اجرای طرح از مفاد قانونی آن بوده است و علل آن پرداخته می‌شود. در بخش چهارم و انتهای تحقیق ضمن جمع‌بندی از یافته‌های تحقیق، پیشنهادهایی برای اصلاح ایرادات موجود در قانون و آیین‌نامه اجرایی آن ارائه می‌شود.

۲- معرفی اجمالی از قانون و مروری بر ادبیات تجربی

در این بخش ابتدا قانون حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری با استفاده از منابع صندوق توسعه ملی که مبنای اعطای تسهیلات موردبررسی در این تحقیق بوده و آیین‌نامه اجرایی آن به صورت اجمالی معرفی می‌شوند سپس به مرور تعدادی از پژوهش‌های پیشین که در این زمینه صورت گرفته است پرداخته می‌شود.

۲-۱- مروری بر قانون حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری با استفاده از منابع صندوق توسعه ملی و آیین‌نامه اجرایی آن

قانون «حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری با استفاده از منابع صندوق توسعه ملی» در مردادماه سال ۱۳۹۶ در مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید و در ۱۹ شهریور همان سال توسط رئیس‌جمهور جهت اجرا به سازمان برنامه‌وبودجه کشور ابلاغ گردید. هدف از این قانون تحقق اهداف سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با ارتقای تولید و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری است.

بر اساس ماده ۱ این قانون، صندوق توسعه ملی اجازه دارد تا سقف ۱.۵ میلیارد دلار از منابع صندوق را با تصویب هیئت‌امنا در بانک کشاورزی، صندوق کارآفرینی امید، پست‌بانک و بانک توسعه تعاون به صورت قرض‌الحسنه سپرده‌گذاری نماید. این منابع باید صرف اعطای تسهیلات به اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی برای ایجاد اشتغال در روستاها و شهرهای زیر ده‌هزار نفر با اولویت روستاها و شهرهای زیر ده‌هزار نفر در مناطق مرزی و عشایری شود. تسهیلات اعطایی طبق قانون می‌تواند تا حداکثر یک سال دارای دوره تنفس و ۶ سال مهلت بازپرداخت باشند. همچنین مؤسسات عامل موظف‌اند معادل سپرده‌گذاری صندوق از محل منابع خود آورده برای اعطای تسهیلات داشته باشند. سود تسهیلات در مناطق غیر مرزی با نرخ ۶٪ و در مناطق مرزی با نرخ ۴٪ محاسبه می‌شود. طبق ماده ۴ این قانون تسهیلات سرمایه در گردش صرفاً به واحدهای تولیدی مستقر در نواحی صنعتی روستایی و شهرهای زیر ده‌هزار نفر جمعیت تعلق می‌گیرد و طبق ماده ۹ آیین‌نامه سرمایه در گردش با نرخ ۱۰٪ محاسبه می‌شود. (قانون

حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری با استفاده از منابع صندوق توسعه ملی، ۱۳۹۶).

آیین‌نامه اجرایی این طرح در آبان ۱۳۹۶ در هیئت‌وزیران به تصویب رسیده است. طبق این آیین‌نامه بخش‌های هدف اعطای این تسهیلات شامل ۶ بخش کشاورزی و منابع طبیعی، صنایع و معادن کوچک، فعالیت‌های خدماتی و فناوری اطلاعات، گردشگری و صنایع دستی و فعالیت‌های فرش دستباف و تأمین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی مستقر در نواحی صنعتی روستایی و شهرهای زیر ده هزار نفر است. در ماده ۴ آیین‌نامه سهم هر بخش از تسهیلات در سطح کشور تعیین شده است. بر این اساس سهم بخش کشاورزی ۴۵ درصد، صنایع و معادن کوچک ۱۰ درصد، فعالیت‌های خدماتی و فناوری اطلاعات ۱۵ درصد، گردشگری ۱۰ درصد، صنایع دستی و فعالیت‌های فرش دستباف ۱۰ درصد و تأمین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی ۱۰ درصد تعیین شده است. این سهم‌ها بر اساس عملکرد تا سقف ۳۰ درصد توسط کارگروه ملی قابل تجدیدنظر خواهد بود.

در ماده ۵ آیین‌نامه با توجه به شاخص ترکیبی جمعیت روستایی، نرخ بیکاری و عکس درآمد سرانه سهم استان اصفهان ۳۰۴ درصد از کل منابع مشخص شده است.

بر اساس ماده ۷ آیین‌نامه، نظارت عالی بر اجرای برنامه توسعه اشتغال پایدار باید با استفاده از ظرفیت سازمان‌های استانی و دستگاه‌های اجرایی انجام شود.

بر اساس ماده ۱۰ آیین‌نامه، مؤسسات عامل موظف‌اند ضمن تضمین بازپرداخت منابع صندوق، طرح‌های متقاضی را از نظر توجیه فنی، مالی و اقتصادی موردبررسی و تأیید قرار دهند و در صورت رد درخواست دلایل را به صورت کتبی به متقاضی اعلام نمایند.

در ماده ۱۵ آیین‌نامه آمده است که دستگاه‌های اجرایی باید متقاضیان واجد شرایط را به مؤسسات عامل معرفی و بر تحقق اهداف طرح نظارت نمایند.

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به عنوان متولی اصلی اجرای این طرح طبق آیین‌نامه باید ضمن نظارت عملیاتی برنامه‌های اجرایی اشتغال، متقاضیان در رسته‌های تخصصی را آموزش داده و سامانه‌ای جامع جهت ثبت‌نام و ارائه مدارک فراهم آورد.

تاکنون پژوهش‌های مختلفی در زمینه تأمین مالی خرد به‌ویژه تأمین مالی کسب‌وکارهای کوچک روستایی با استفاده از اعتبارات خرد در ایران صورت گرفته است. از جمله این پژوهش می‌توان به موارد زیر اشاره نمود.

محقق نیا و اکبری باوفا گلپان (۲۰۱۷) در پژوهشی به شناسایی عوامل مؤثر بر تأمین مالی خرد در ایران پرداخته‌اند. در این پژوهش از پرسشنامه دلفی سه بعدی برای شناسایی این عوامل استفاده شده است. سه بعد این پرسشنامه شامل بعد مالی، بعد فقهی-حقوقی و بعد اجرایی است که هر یک از این ابعاد شامل بخش‌بندی‌های مجزا هستند. به‌منظور سنجش کیفیت تحقیق از دو شاخص روایی پرسشنامه با استفاده از نظرات خبرگان و پایایی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ بهره‌برده شده است. نتایج حاصل از تحلیل داده‌های پرسشنامه‌ها بیانگر آن است که عواملی چون فناوری اطلاعات و مدیریت ریسک، نهادهای بستر ساز و گزارش دهی تفکیکی تسهیلات در بعد اجرایی بر تأمین مالی خرد در ایران اثر گذارند. همچنین در بعد مالی استفاده از سپرده‌های قرض‌الحسنه و وکالت برای تجهیز و تقسیم‌بندی مصارف به دو دسته تولیدی و مصرفی را برای تخصیص منابع در جهت گسترش تأمین مالی خرد مناسب دانسته‌اند.

ثانی حیدری و همکاران (۲۰۲۰) در تحقیقی به بررسی اثرگذاری اعتبارات خرد بر شاخص‌های توسعه پایدار روستایی پرداخته‌اند. داده‌های این تحقیق شامل اطلاعات مستخرج از ۳۰۹ پرسشنامه توزیع شده در بین خانوارهای روستایی تربت‌جام است. برای تحلیل داده‌ها و بررسی سؤال پژوهش از رهیافت رگرسیون جور سازی بر اساس نمره تمایل و الگوریتم بوت استرپ استفاده گردیده است. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد اثر اعتبارات خرد بر شاخص‌های اقتصادی مانند اشتغال و شاخص‌های اجتماعی مثبت و بر شاخص‌های زیست‌محیطی منفی بوده است. بر اساس یافته‌های این تحقیق محققان به سیاست‌گذار پیشنهاد داده‌اند تا با در نظر گرفتن جنبه‌های زیست‌محیطی به دلیل اثرات مثبت اقتصادی و اجتماعی به گسترش تسهیلات خرد کمک نماید.

حسینی و نادری مهدیی (۲۰۲۱)، در پژوهش خود به شناسایی مؤلفه کلیدی بر اثر بخشی تسهیلات اشتغال پایدار روستایی در روستاهای شهرستان همدان پرداخته‌اند. حجم نمونه این تحقیق شامل ۲۰ نفر از کارشناسان بانک، کشاورزان و مسئولین سازمان جهاد کشاورزی استان همدان بوده که به روش نمونه‌گیری گلوله برفی انتخاب شده‌اند. داده‌های اولیه این پژوهش با استفاده از روش دلفی جمع‌آوری

شده‌اند و ۳۴ عامل احتمالی اثر گذار بر اثر بخشی تسهیلات شناسایی شده‌اند. یافته‌های تحقیق که به کمک تحلیل ماتریس تأثیرات متقابل با نرم‌افزار میک مک ۱ به دست آمده‌اند نشان می‌دهد ۱۲ مؤلفه به‌عنوان عامل‌های کلیدی و مؤثر بر اثر بخشی تسهیلات وجود دارند. این عوامل اثر گذار شامل مواردی مانند تناسب وام با طرح پیشنهادی تولید کننده، شناسایی ظرفیت‌های موجود در روستا و ارائه مشاوره به صاحبان مشاغل جهت رفع مشکلات می‌شود.

نورالله زاده و همکاران (۲۰۲۱) به بررسی اثرات تسهیلات مالی صندوق کارآفرینی امید بر توابع سرمایه‌گذاری و اشتغال در نواحی روستایی با تأکید بر کسب‌وکارهای کوچک و متوسط پرداخته‌اند. در این تحقیق با استفاده از روش کتابخانه‌ای داده‌های تابلویی برای سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۴ جمع‌آوری شده‌اند. برای برآورد تابع اشتغال از روش LSDV و برای تخمین تابع تولید از روش حداقل مربعات تعمیم یافته استفاده شده است. نتایج تخمین توابع اشتغال و سرمایه‌گذاری در این تحقیق نشان داده است تسهیلات مالی به طرز معناداری بر تابه سرمایه‌گذاری مشاغل کوچک و متوسط اثر مثبت داشته است و در نتیجه این افزایش سرمایه، تابع تولید و ایجاد اشتغال در روستاها نیز به صورت تبعی تحت اثر مثبت تسهیلات مالی قرار گرفته‌اند. این نتایج نشان از لزوم توجه به اعطای اعتبارات از طریق نهادهای مالی تخصصی مانند صندوق کارآفرینی امید به مشاغل کوچک و متوسط دارد.

۳- ادبیات و روش پژوهش

با توجه به اینکه هدف از این تحقیق بررسی عوامل اثر گذار بر تحقق اهداف قانون که مهم‌ترین آن ایجاد اشتغال بوده است و انحرافات از اجرای آن و آیین‌نامه اجرایی می‌باشد. در این قسمت با استفاده از آزمون‌های آماری و جداول آمار توصیفی به تحلیل داده‌های پرسشنامه‌ها و ارائه نتایج آن پرداخته شده است.

۳-۱- بررسی عوامل تأثیرگذار بر اشتغال آفرینی

در این قسمت با استفاده از نتایج حاصل از تحلیل پرسش‌نامه‌ها و آزمون‌های آماری و فرضیه‌ها، مهم‌ترین متغیرهای احتمالی اثرگذار بر ایفای تعهد شغلی (موفقیت طرح‌ها) و میزان اشتغال واقعی ایجاد شده به تفکیک عوامل مختلف بررسی می‌شوند.

۳-۱-۱- میزان اشتغال واقعی ایجاد شده به تفکیک شهرستان‌ها

براساس نتایج حاصل از یافته‌های تمام شماری، شهرستان اصفهان، بیشترین میزان اشتغال ایجاد شده با حدود ۱۴ درصد را به خود اختصاص داده و کمترین تعداد اشتغال ایجاد شده مربوط به شهرستان خمینی شهر با کمترین تعداد طرح بوده است. از نظر عملکرد در بین شهرستان‌هایی که حداقل ۱ درصد از طرح‌ها در آن‌ها اجرا شده، اردستان بهترین و فلاورجان بدترین عملکرد را داشته‌اند.

جدول (۳-۱): اشتغال واقعی ایجاد شده به تفکیک شهرستان

شهرستان	اشتغال ایجاد شده	درصد	درصد موفقیت طرح‌ها در ایفای تعهد اشتغال
آران و بیدگل	۲۵۳	۳.۶۶	۸۳.۲
اردستان	۳۶۰	۵.۲۱	۹۷.۱
اصفهان	۹۸۵	۱۴.۲۵	۷۸.۶
برخوار	۱۴۴	۲.۰۸	۹۲.۱
بویین و میاندشت	۱۶۸	۲.۴۳	۸۷.۷
تیران و کرون	۵۳۱	۷.۶۸	۹۲.۷
چادگان	۱۵۷	۲.۲۷	۸۵
خمینی شهر	۳۹	۰.۵۶	۹۰
خوانسار	۱۹۰	۲.۷۵	۸۸.۶
خور و بیابانک	۱۱۳	۱.۶۳	۸۳.۹
دهاقان	۲۰۰	۲.۸۹	۸۰.۶
سمیرم	۵۳۲	۷.۶۹	۹۱.۳
شاهین شهر و میمه	۶۰۰	۸.۶۸	۹۲.۲
شهرضا	۲۸۸	۴.۱۷	۸۷.۲
فریدن	۲۶۷	۳.۸۶	۹۶.۲
فریدونشهر	۴۲۱	۶.۰۹	۹۷
فلاورجان	۳۰۳	۴.۳۸	۴۷.۳
کاشان	۲۶۴	۳.۸۲	۷۵.۹
گلپایگان	۱۸۲	۲.۶۳	۶۷.۴
لنجان	۲۹۵	۴.۲۷	۷۷

شهرستان	اشتغال ایجاد شده	درصد	درصد موفقیت طرح‌ها در ایفای تعهد اشتغال
مبارکه	۲۰۶	۲.۹۸	۶۲.۸
نابین	۷۹	۱.۱۴	۶۱.۱
نجف‌آباد	۲۳۰	۳.۳۳	۵۳.۶
نطنز	۱۰۷	۱.۵۵	۵۴.۵
جمع	۶۹۱۴	۱۰۰	-

منبع: یافته‌های پژوهش

۳-۱-۲- میزان اشتغال واقعی ایجاد شده به تفکیک مؤسسات عامل

نتایج یافته‌های تفصیلی نشان می‌دهد که صندوق کارآفرینی امید با ۳۷.۷ درصد بیشترین سهم و بانک توسعه تعاون با ۱۵.۶ درصد کمترین سهم را در ایجاد اشتغال در استان داشته‌اند. در بین مؤسسات عامل از حیث درصد ایفای تعهد شغلی در بین طرح‌ها تفاوت زیادی وجود ندارد و صندوق کارآفرینی امید با ۸۶ درصد و پست‌بانک با ۸۱ درصد به ترتیب بهترین و بدترین عملکرد را داشته‌اند.

جدول (۳-۲): اشتغال واقعی ایجاد شده به تفکیک مؤسسات عامل

موسسه عامل	اشتغال ایجاد شده	درصد	درصد موفقیت در ایفای تعهد شغلی
بانک توسعه تعاون	۱۰۸۰	۱۵.۶۲	۸۴
بانک کشاورزی	۲۰۳۱	۲۹.۳۸	۸۴.۲
پست‌بانک	۱۱۹۷	۱۷.۳۱	۸۱.۳
صندوق کارآفرینی امید	۲۶۰۶	۳۷.۶۹	۸۵.۸
جمع	۶۹۱۴	۱۰۰	-

منبع: یافته‌های پژوهش

۳-۱-۳- میزان اشتغال واقعی ایجاد شده به تفکیک رسته‌های فعالیت

بیشترین اشتغال واقعی ایجاد شده مربوط به رسته پرورش دام سبک و سنگین با حدود ۲۹ درصد و پس از آن رسته زعفران و گیاهان دارویی با ۱۴ درصد و صنایع غذایی و تبدیلی تکمیلی کشاورزی با ۸ درصد سهم اشتغال می‌باشد که مجموع این سه رسته ۵۱ درصد از سهم اشتغال واقعی ایجاد شده در استان را به خود اختصاص داده‌اند. در بین رسته‌های پر متقاضی عملکرد رسته توسعه و گسترش خدمات بهداشتی با

۱۰۰ درصد، خدمات بازرگانی و بازاریابی محصولات کشاورزی با ۹۳ درصد و خدمات تخصصی و فنی مهندسی کشاورزی - دامپزشکی با ۹۴ درصد موفقیت در ایفای تعهد شغلی عملکرد مناسبی داشته‌اند و رسته‌های صنایع غذایی و تبدیلی کشاورزی با ۷۰، گردشگری و طبیعت گردی با ۶۷ و بوم گردی با ۵۵ درصد موفقیت در ایفای تعهد شغلی عملکرد به نسبت ضعیفی داشته‌اند.

جدول (۳-۳): اشتغال واقعی ایجاد شده به تفکیک رسته‌های اولویت

درصد موفقیت طرح‌ها	درصد	اشتغال ایجاد شده	رسته‌های اولویت
۶۷	۰.۳۹	۲۷	انرژی
۵۰	۰.۱۹	۱۳	بازیافت
۵۶	۱.۳۰	۹۰	بسته‌بندی میوه، سبزی، نان، ادویه و خشکبار (صادراتی)
۶۳	۱.۷۸	۱۲۳	بوم گردی
۸۸	۲۸.۹۶	۲۰۰۲	پرورش دام سبک و سنگین (دامداری صنعتی و یا همراه با اصلاح نژاد)
۸۰	۵.۴۸	۳۷۹	پرورش و فرآوری طیور و زنبورعسل (غیر از مرغ گوشتی یا تخم‌گذار)
۸۴	۴.۳۰	۲۹۷	پوشاک
۱۰۰	۰.۰۳	۲	توسعه گردشگری سلامت
۱۰۰	۰.۳۸	۲۶	توسعه و گسترش خدمات بهداشتی (غیردولتی)
۳۳	۰.۶۲	۴۳	توسعه و گسترش خدمات سلامت در مشاغل خانگی
۱۰۰	۰.۰۹	۶	توسعه و گسترش طب سنتی علمی (غیردولتی)
۱۰۰	۰.۰۴	۳	تولید تجهیزات آموزشی و اداری
۱۰۰	۰.۱۴	۱۰	تولید فرآورده‌های پلاستیکی بجر کفش
۱۰۰	۰.۰۱	۱	خدمات
۹۳	۵.۱۵	۳۵۶	خدمات بازرگانی و بازاریابی محصولات کشاورزی و دامی
۹۴	۱.۱۳	۷۸	خدمات تخصصی و فنی مهندسی کشاورزی، دامپزشکی و گیاه‌پزشکی
۸۳	۱.۲۶	۸۷	خدمات توسعه کشت نهال و بذر
۸۴	۱.۲۰	۸۳	خدمات حمل‌ونقل و لجستیک
۸۳	۰.۸۸	۶۱	خدمات مدرن‌سازی کشاورزی (مکانیزاسیون) تعمیر ماشین‌آلات و ادوات کشاورزی

درصد موفقیت طرح‌ها	درصد	اشتغال ایجاد شده	رسته‌های اولویت
۷۳	۰.۱۹	۱۳	خدمات ورزشی
۹۰	۱۴.۱۵	۹۷۸	زعفران و گیاهان دارویی
۶۵	۱.۳۲	۹۱	ساخت ماشین‌آلات و ادوات و مکانیزاسیون کشاورزی
۵۰	۰.۰۷	۵	سردخانه و نگهداری محصولات
۰	۰.۰۰	۰	سقف کاذب کناف و پی وی سی
۸۳	۰.۲۳	۱۶	شیلات و آبزیان
۷۴	۳.۱۲	۲۱۶	صنایع دستی
۷۰	۸.۳۹	۵۸۰	صنایع غذایی و تبدیلی تکمیلی کشاورزی
۸۲	۳.۵۴	۲۴۵	فرآوری محصولات معدنی کوچک‌مقیاس
۸۰	۶.۴۴	۴۴۵	فرش دستباف و دستبافته‌ها
۱۰۰	۰.۳۵	۲۴	فرهنگ و هنر
۷۴	۱.۴۵	۱۰۰	فناوری اطلاعات (محتوا)
۵۵	۰.۲۰	۱۴	کفش و مصنوعات چرمی
۶۷	۱.۱۱	۷۷	گردشگری و طبیعت‌گردی
۷۹	۱.۲۴	۸۶	مبلمان و مصنوعات چوبی
۷۲	۴.۶۴	۳۲۱	محصولات گلخانه‌ای
۵۸	۰.۲۳	۱۶	مراقبت‌های سلامت جامعه نگر
-	۱۰۰	۶۹۱۴	جمع

منبع: یافته‌های پژوهش

۳-۱-۴- میزان اشتغال واقعی ایجاد شده به تفکیک مناطق هدف

در میان مناطق هدف اجرای طرح، روستاهای غیرمرزی بیشترین تعداد اشتغال ایجاد شده را با ۸۷ درصد به خود اختصاص داده‌اند و پس از آن شهرهای زیر ده‌هزار نفر جمعیت با اختلاف بسیار زیاد (حدود ۷ درصد) بیشترین سهم را در ایجاد اشتغال داشته‌اند.

جدول (۳-۴): اشتغال واقعی ایجاد شده به تفکیک مناطق هدف

مناطق هدف	اشتغال ایجاد شده	درصد
روستای غیر مرزی	۶۰۳۳	۸۷.۲۶
عشایری غیرمرزی	۱۰۸	۱.۵۶
نواحی صنعتی روستایی	۹۱	۱.۳۲
نواحی صنعتی شهرهای زیر ده هزار نفر جمعیت	۱۱۶	۱.۶۸
شهرهای زیر ده هزار نفر جمعیت	۵۰۶	۷.۳۲
سایر نقاط	۶۰	۰.۸۷
جمع	۶۹۱۴	۱۰۰

منبع: یافته‌های پژوهش

۳-۱-۵- میزان اشتغال واقعی ایجاد شده به تفکیک نوع نهادهای حمایتی

براساس یافته‌های تمام‌شماری سهم دستگاه‌های حمایتی در میزان اشتغال ایجاد شده ۳۵.۵ درصد (۲۴۵۴ نفر) و سهم دستگاه‌های غیر حمایتی ۶۴.۵ درصد (۴۴۶۰ نفر) می‌باشد که دستگاه‌های غیر حمایتی بیشترین سهم را در ایجاد اشتغال داشته‌اند. در میان دستگاه‌های حمایتی کمیته امداد که بیشترین تعداد طرح را نیز داشته، بیشترین سهم را به خود اختصاص داده است.

جدول (۳-۵): اشتغال واقعی ایجاد شده به تفکیک نوع نهادهای حمایتی

دستگاه حمایتی	اشتغال ایجاد شده	درصد
بنیاد شهید و امور ایثارگران	۶۶	۲.۶۹
بهبودی	۶۱	۲.۴۹
کمیته امداد امام خمینی (ره)	۲۳۲۷	۹۴.۸۲
مجموع	۲۴۵۴	۱۰۰

منبع: یافته‌های پژوهش

۳-۱-۶- میزان اشتغال واقعی ایجاد شده به تفکیک نوع تقاضا

حدود ۹۲.۷ درصد از اشتغال‌های ایجاد شده دارای مجری حقیقی و ۷.۳ درصد دارای مجری حقوقی بوده‌اند. سهم طرح‌های حقیقی با مدیریت تعاونی نیز ایجاد ۱۴۰ اشتغال بوده است.

جدول (۳-۶): اشتغال واقعی ایجاد شده به تفکیک نوع تقاضا

درصد	اشتغال ایجاد شده	مجری طرح
۹۲.۶۸	۶۴.۰۸	حقیقی
۷.۳۲	۵.۰۶	حقوقی
۱۰۰	۶۹۱۴	مجموع

منبع: یافته‌های پژوهش

۳-۱-۷- میزان اشتغال واقعی ایجاد شده به تفکیک جنسیت مجری طرح

بر اساس یافته‌های تمام‌شماری سهم مجریان مرد در ایجاد اشتغال ۶۹.۶ درصد و سهم مجریان زن ۳۰.۴ درصد می‌باشد.

جدول (۳-۷): اشتغال واقعی ایجاد شده به تفکیک جنسیت مجری طرح

درصد	اشتغال ایجاد شده	جنسیت مجری طرح
۶۹.۶۱	۴۸۱۳	مرد
۳۰.۳۹	۲۱۰۱	زن
۱۰۰	۶۹۱۴	مجموع

منبع: یافته‌های پژوهش

۳-۱-۸- میزان اشتغال واقعی ایجاد شده به تفکیک نوع طرح

طرح‌های متقاضی تسهیلات از نظر نوع طرح در سه دسته ایجاد، توسعه‌ای و سرمایه در گردش قرار دارند. سهم طرح‌های توسعه‌ای و ایجاد به دلیل محدودیت اعطای تسهیلات سرمایه در گردش مجموعاً ۹۴ درصد است. بیشترین اشتغال ایجاد شده مربوط به طرح‌های توسعه‌ای با ۵۲ درصد می‌باشد. بر اساس نتایج آزمون آنوا^۱ از نظر ایفای تعهد شغلی بین انواع مختلف طرح‌ها تفاوت معناداری وجود دارد. در سطح اطمینان ۹۵ درصد ضرایب معنادار هستند و طرح‌های ایجاد بهترین عملکرد را داشته‌اند و طرح‌های توسعه‌ای با فاصله کمی از آنها عملکرد مناسبی داشته‌اند. کمترین عملکرد که فاصله محسوسی با دو نوع دیگر دارد، مربوط به طرح‌های سرمایه در گردش بنگاه‌ها است. این عملکرد می‌تواند ناشی از این مسئله باشد که هدف بنگاه‌ها از دریافت این تسهیلات بیشتر تأمین نیازهای جاری بنگاه و حفظ تولید و سطح

^۱-ANOVA

اشتغال موجود باشد و به دلیل عدم توسعه عملاً اشتغال‌زایی برای آن‌ها اولویت نداشته است. همچنین محدودیت اعطای این تسهیلات صرفاً به واحدهای فعال در نواحی صنعتی و محدود بودن به یک بخش خاص، می‌تواند دلیل دیگری برای این عملکرد در اشتغال‌زایی باشد.

جدول (۳-۸): اشتغال واقعی ایجاد شده به تفکیک نوع طرح

نوع طرح	اشتغال ایجاد شده	درصد
ایجاد	۲۸۳۶	۴۱.۰۲
توسعه‌ای	۳۶۲۵	۵۲.۴۳
سرمایه در گردش	۴۵۳	۶.۵۵
جمع	۶۹۱۴	۱۰۰

منبع: یافته‌های پژوهش

۳-۱-۹- میزان اشتغال واقعی ایجاد شده به تفکیک بخش هدف

بخش هدف طرح‌های متقاضی تسهیلات در پنج گروه کشاورزی و منابع طبیعی، صنایع و معادن کوچک، فعالیت‌های خدماتی و فناوری اطلاعات، گردشگری و صنایع دستی و فرش دستباف قرار دارد. بیشترین اشتغال ایجاد شده مربوط به بخش کشاورزی و منابع طبیعی با ۶۵.۶ درصد و کمترین مربوط به بخش گردشگری با ۲.۸ درصد می‌باشد. نتایج آزمون آنوا بر این متغیر نیز بیانگر آن است که بخش هدف طرح بر ایفای تعهد شغلی اثرگذار است. در بین بخش‌های هدف، در سطح اطمینان ۹۵ درصد به ترتیب بخش کشاورزی و منابع طبیعی، فعالیت‌های خدماتی و فناوری اطلاعات، صنایع دستی و فرش دستباف، صنایع و معادن کوچک و گردشگری بهترین عملکرد را دارند. این تفاوت در عملکرد می‌تواند به دلیل رکود نسبی در بخش گردشگری در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ به دلیل شیوع بیماری کرونا و کاهش محسوس مسافرت‌ها و رکود در بخش صنعتی به دلیل محدودیت‌های ناشی از تشدید تحریم‌ها و جهش ارزی باشد.

جدول (۳-۹): اشتغال واقعی ایجاد شده به تفکیک بخش هدف

بخش هدف	اشتغال ایجاد شده	درصد	درصد موفقیت طرح‌ها در ایفای تعهد شغلی
کشاورزی و منابع طبیعی	۴۵۳۶	۶۵.۶۱	۸۶.۸
صنایع و معادن کوچک	۱۰۷۳	۱۵.۵۲	۷۱.۸
فعالیت‌های خدماتی و فناوری	۵۶۶	۸.۱۹	۸۰.۸

اطلاعات			
گردشگری	۱۹۲	۲.۷۸	۶۴.۶
صنایع دستی و فرش دستباف	۵۴۷	۷.۹۱	۸۰
جمع	۶۹۱۴	۱۰۰	-

منبع: یافته‌های پژوهش

۳-۱-۱۰- متغیر وضعیت انحراف در محل اجرا

انحراف در محل اجرای طرح می‌تواند بر موفقیت طرح در ایفای تعهد شغلی اثرگذار باشد. تعداد ۲۱۸ طرح معادل ۵.۱ درصد از طرح‌ها در محلی غیر از محل اعلام شده اجرا شده‌اند. بر اساس نتایج آزمون t-test در بین دو گروه موفق و ناموفق در ایفای تعهد شغلی، فرضیه معناداری عدم تفاوت در سطح اطمینان ۹۹ درصد رد می‌شود؛ بنابراین می‌توان اثرگذاری انحراف در محل اجرا را بر موفقیت طرح نتیجه گرفت. تعداد اشتغال ایجاد شده در بین طرح‌های دارای انحراف در محل اجرا، ۲۵۰ نفر می‌باشد.

۳-۱-۱۱- متغیر وضعیت طرح از نظر بهره‌برداری

از متغیرهای مورد پرسش درباره طرح‌ها، وضعیت کنونی آن‌ها از نظر بهره‌برداری است. توقف بهره‌برداری پروژه می‌تواند به دلایل مختلفی مانند فصلی بودن شغل رخ دهد و این مسئله باعث شود طرح نتواند اشتغال پایدار ایجاد نموده و تعهد شغلی خود را ایفا نماید. بر اساس نتایج آزمون t-test فرضیه معنادار بودن عدم تفاوت بین میانگین این متغیر بین دو گروه در سطح اطمینان ۹۹ درصد رد می‌شود. در گروه با ایفای تعهد شغلی تنها ۲ درصد از طرح‌ها در حال بهره‌برداری نبوده‌اند؛ در حالی که در گروه ناموفق در ایفای تعهد، ۲۲ درصد از طرح‌ها در زمان بررسی در حال بهره‌برداری نبوده‌اند. بنابراین توقف بهره‌برداری طرح‌ها از عوامل مهم اثرگذار بر ایفای تعهد شغلی می‌باشد.

۳-۲- انحراف از اجرای قانون و علل آن

در این قسمت با بهره‌گیری از نتایج بازدید میدانی و خروجی‌های پرسش‌نامه، بر اساس قانون، آیین‌نامه اجرایی و دستورالعمل اصلاحی آن به برخی از مهم‌ترین مواردی که منجر به مغایرت و انحراف از اهداف قانون شده است، اشاره می‌شود. همچنین علل این مغایرت‌ها بر اساس داده‌های مستخرج از پرسشنامه‌ها بیان می‌گردد.

۳-۲-۱- موارد انحراف از اجرای قانون

۳-۲-۱-۱- مغایرت در رعایت سهم بخش‌های اقتصادی توسط کارگروه اشتغال (وقت)

از نظر درصد انطباق بین درصد عملکردی و ابلاغی پرداخت تسهیلات انحراف زیادی مشاهده می‌شود. سهم بخش کشاورزی نزدیک به سه برابر درصد ابلاغی بوده و سایر بخش‌ها کمتر از نیمی از سهم ابلاغی خود را دریافت نموده‌اند. این انحراف قابل توجه می‌تواند به دلیل سیاست‌گذاری نامناسب در تعیین درصدهای ابلاغی با توجه به نقش محوری کشاورزی در اقتصاد روستا باشد. هرچند پرداخت سهم بالایی از تسهیلات به بخش کشاورزی به دلیل محدودیت شدید منابع آبی می‌تواند پایداری مشاغل ایجاد شده و ادامه کار طرح‌ها را تهدید کند و لزوم افزایش سهم سایر بخش‌ها به‌ویژه سرمایه در گردش و خدمات را جهت موفقیت طرح در بلندمدت نشان می‌دهد.

جدول (۳-۱۰): بررسی انطباق درصد ابلاغی و درصد عملکرد تسهیلات پرداختی به بخش‌های هدف

بخش هدف	درصد ابلاغی	درصد عملکرد	درصد انطباق
کشاورزی	۲۲.۱	۶۳.۲	۴۱.۱
صنعت	۳۱.۶	۲۰.۱	-۱۱.۵
خدمات	۳۲.۳	۱۰.۴	-۲۱.۹
سرمایه در گردش	۱۴.۱	۶.۲	-۷.۹

منبع: یافته‌های پژوهش

۳-۲-۱-۲- کارمند بودن مجری طرح

بر اساس نتایج پرسش‌نامه‌ها ۹۶.۶۵ درصد از مجریان طرح‌ها کارمند نبوده‌اند و در ۶۵ مورد (۱.۵۲ درصد) از طرح‌ها با ارزش تسهیلات ۶۲۸۵۹ میلیون ریال معادل با ۱.۷ درصد از تسهیلات (با ایجاد اشتغال ۹۰ نفر) این مغایرت دیده می‌شود. با توجه به سهم بالای مجریان غیر کارمند هرچند انحراف در اعطای تسهیلات از این نظر پایین بوده ولی به دلیل مغایرت با قانون غیرقابل قبول است.

جدول (۳-۱۱): تعداد طرح‌ها به تفکیک کارمند بودن مجری

مجری کارمند	تعداد	درصد	درصد تجمعی
بله	۶۵	۱.۵۲	۱.۵۲
خیر	۴۱۲۳	۹۶.۶۵	۹۸.۱۷
عدم پاسخگویی	۷۸	۱.۸۳	۱۰۰
جمع	۴۲۶۶	۱۰۰	-

منبع: یافته‌های پژوهش

۳-۲-۱-۳- مغایرت در اجرای طرح در محل

حدود ۹۳ درصد از طرح‌ها بر اساس خروجی تحلیل پرسش‌نامه‌ها در محل خود اجرا شده‌اند و ۵.۱۱ درصد از طرح‌ها در محلی غیر از محل اعلام شده اجرا شده‌اند. انحراف در محل اجرا هرچند آمار پایینی به نسبت کل طرح‌ها دارد ولی در مورد ۲۱۸ طرح با مغایرت در محل اجرا، نیاز به بررسی بیشتر جهت یافتن علل پدید آمدن این مغایرت و اصلاحات احتمالی در فرآیند مکان‌یابی طرح‌ها دارد. از جمله دلایل مطرح شده توسط مجریان طرح در این زمینه می‌توان استیجاری بودن محل و افزایش اجاره و یا اتمام قرارداد، عدم تأمین نیروی انسانی، مشکل با اهالی روستا، عدم توجیه اقتصادی، خشکسالی و نبود زیرساخت‌ها مثل برق سه‌فاز، زمین مناسب و ... را نام برد.

جدول (۱۲-۳): تعداد طرح‌ها از نظر مغایرت در محل اجرا

انحراف محل	تعداد	درصد	درصد تجمعی
بله	۲۱۸	۵.۱۱	۵.۱۱
خیر	۳۹۷۱	۹۳.۰۸	۹۸.۲۰
عدم پاسخگویی ^۱	۷۷	۱.۸۰	۱۰۰
جمع	۴۲۶۶	۱۰۰	-

منبع: یافته‌های پژوهش

جدول (۱۳-۳): تعداد طرح‌های دارای انحراف در محل به تفکیک شهرستان‌ها

نام شهرستان	تعداد	درصد
آران و بیدگل	۱	۰.۴۶
اردستان	۲	۰.۹۲
اصفهان	۱	۰.۴۶
برخوار	۲	۰.۹۲
تیران و کرون	۲۱	۹.۶۳
چادگان	۳	۱.۳۸
خوانسار	۵	۲.۲۹
خور و بیابانک	۱	۰.۴۶

^۱ - مورد از این طرح‌ها، در همان شهرستان ثبت شده قرار دارند.

نام شهرستان	تعداد	درصد
دهاقان	۸	۳.۶۷
سمیرم	۱۴	۶.۴۲
شاهین شهر و میمه	۱۰	۴.۵۹
شهرضا	۸	۳.۶۷
فریدن	۴	۱.۸۳
فریدونشهر	۶۰	۲۷.۵۲
فلاورجان	۳۵	۱۶.۰۶
کاشان	۳	۱.۳۸
گلپایگان	۶	۲.۷۵
لنجان	۴	۱.۸۳
مبارکه	۴	۱.۸۳
نابین	۳	۱.۳۸
نجف آباد	۱۹	۸.۷۲
نطنز	۴	۱.۸۳
جمع	۲۱۸	۱۰۰

منبع: یافته‌های پژوهش

در شهرستان‌های خمینی شهر و بویین و میاندشت مغایرتی در انحراف از محل اجرا مشاهده نشد و هریک از شهرستان‌های اصفهان و خورویبابانک دارای یک مورد انحراف از محل اجرا می‌باشند. بیشترین انحراف در محل نیز مربوط به شهرستان‌های فریدون شهر و فلاورجان است که به تنهایی بیش از ۴۰ درصد از طرح-های دارای انحراف در محل اجرا را شامل می‌شود. کل طرح‌های ثبت شده در این دو شهرستان، ۵۹۷ طرح می‌باشد که از این تعداد ۹۵ طرح دارای مغایرت انحراف در محل است (سهم ۱۵.۹ درصدی انحراف نسبت به کل طرح‌های این دو شهرستان) که نسبت به میانگین حدود ۵ درصد در کل شهرستان‌ها تفاوت محسوسی دارد و این دو شهرستان از این حیث عملکرد نامناسبی داشته‌اند.

۴-۱-۲-۳- مغایرت در پیشرفت فیزیکی طرح با زمان‌بندی پیش‌بینی شده

بر اساس داده‌ها، ۸۷.۴۸ درصد از طرح‌ها مطابق با زمان‌بندی پیش‌بینی شده پیشرفت فیزیکی داشته‌اند و ۱۰.۷۱ درصد پیشرفت نامناسب فیزیکی براساس زمان‌بندی پیش‌بینی شده داشته‌اند. این میزان از مغایرت در

پیشرفت فیزیکی طرح‌ها با توجه به شرایط اقتصادی در سال‌های اجرای طرح و نرخ بالای تورم و نوسانات اقتصادی نسبتاً شدید قابل قبول به نظر می‌رسد.

جدول (۳-۱۴): تعداد طرح‌ها از نظر پیشرفت فیزیکی نامناسب

پیشرفت نامناسب فیزیکی	تعداد	درصد	درصد تجمعی
بله	۴۵۷	۱۰۰٪	۱۰۰٪
خیر	۳۷۳۲	۸۷٫۴۸٪	۹۸٫۱۹٪
عدم پاسخگویی	۷۷	۱٫۸۰٪	۱۰۰٪
جمع	۴۲۶۶	۱۰۰٪	-

منبع: یافته‌های پژوهش

جدول (۳-۱۵): تعداد طرح‌های با پیشرفت فیزیکی نامناسب به تفکیک نوع طرح

نوع طرح	تعداد	درصد	درصد تجمعی
ایجاد	۲۱۹	۴۷٫۹۲٪	۴۷٫۹۲٪
توسعه‌ای	۲۰۷	۴۵٫۳۰٪	۹۳٫۲۲٪
سرمایه در گردش	۳۱	۶٫۷۸٪	۱۰۰٪
جمع	۴۵۷	۱۰۰٪	-

منبع: یافته‌های پژوهش

توزیع طرح‌های دارای پیشرفت نامناسب فیزیکی از نظر نوع طرح تفاوت محسوسی با کل طرح‌ها ندارد. این یافته با توجه به این که انتظار می‌رفت طرح‌های ایجاد به دلیل ماهیت آن‌ها که پیش‌بینی‌پذیری کمتری دارند سهم بالاتری داشته باشند، قابل توجه است.

جدول (۳-۱۶): تعداد طرح‌های با پیشرفت فیزیکی نامناسب به تفکیک بخش هدف طرح

بخش هدف	تعداد	درصد	درصد تجمعی
کشاورزی و منابع طبیعی	۲۸۱	۶۱٫۴۹٪	۶۱٫۴۹٪
صنایع و معادن کوچک	۱۰۸	۲۳٫۶۳٪	۸۵٫۱۲٪
فعالیت‌های خدماتی و فناوری اطلاعات	۳۳	۷٫۲۲٪	۹۲٫۳۴٪
گردشگری	۱۳	۲٫۸۴٪	۹۵٫۱۹٪
صنایع دستی و فرش دستباف	۲۲	۴٫۸۱٪	۱۰۰٪
جمع	۴۵۷	۱۰۰٪	-

منبع: یافته‌های پژوهش

از نظر توزیع طرح‌ها بر اساس بخش هدف سهم بخش صنایع و معادن نسبت به کل طرح‌های این بخش (۱۰۸ طرح نسبت به ۴۳۲ طرح) به طرز محسوسی بالاتر است. این یافته با توجه به پیچیدگی بیشتر این طرح‌ها و اثرگذاری عوامل بیشتر نسبت به سایر بخش‌ها قابل انتظار است و لزوم برنامه‌ریزی دقیق‌تر زمانی و دقت بالاتر در طراحی پروژه‌های این بخش را نشان می‌دهد.

۳-۲-۱-۴- مغایرت در تسهیلات پرداختی

۸۷۱ طرح (حدود ۲۰ درصد) از کل طرح‌ها بین مبلغ پرداختی و تسهیلات درخواستی مغایرت داشته‌اند. در مجموع ۴۱۵۵ میلیارد ریال تسهیلات درخواست شده بود که ۳۷۵۱ میلیارد ریال آن پرداخت شده است. نسبت پرداخت به تسهیلات درخواستی در کل حدود ۸۹ درصد بوده است.

جدول (۳-۱۶): تسهیلات درخواستی و پرداختی به کل طرح‌ها (میلیون ریال)

سطح اطمینان ۹۵ درصد	انحراف معیار	جمع		
۴۶۱۴۹۴۲	۳۶۹۶۸۹۷	۲۳۴۱۳۳	۴۱۵۶۴۲۰	تسهیلات درخواستی
۴۱۶۸۶۹	۳۳۳۳۲۲۷	۲۱۳۰۷۳۰۶	۳۷۵۱۴۶۲	تسهیلات پرداختی

منبع: یافته‌های پژوهش

۳-۲-۱-۵- مغایرت در تعهد اشتغال اعلام شده

ایفای تعهد شغلی با توجه به این که هدف اصلی از اعطای این تسهیلات اشتغال‌زایی است، مهم‌ترین پارامتری است که می‌تواند موفقیت طرح‌ها را بررسی نماید. براساس تحلیل داده‌ها ۸۲.۵ درصد طرح‌ها اشتغال تعهد شده خود را ایجاد کرده‌اند و از این نظر طرح موفق بوده است. حدود ۱۶ درصد از طرح‌ها نیز تعهد ایجاد اشتغال خود را به‌طور کامل ایفا نکرده‌اند و ناموفق بوده‌اند. به دلیل اهمیت بالای این متغیر علل احتمالی و متغیرهای مؤثر بر ایفا تعهد شغلی به تفصیل در بخش سوم بیان شده‌اند.

جدول (۳-۱۷): تعداد طرح‌ها به تفکیک ایفا تعهد اشتغال

درصد تجمعی	درصد	تعداد	عدم ایفای تعهد اشتغال
۱۵.۷۱	۱۵.۷۱	۶۷۰	بله
۹۸.۱۷	۸۲.۴۷	۳۵۱۸	خیر
۱۰۰	۱.۸۳	۷۸	عدم پاسخگویی
-	۱۰۰	۴۲۶۶	جمع

منبع: یافته‌های پژوهش

۳-۲-۱-۶-مغایرت در پوشش بیمه‌ای

در بین مجریان طرح‌ها حدود ۶۵ درصد تحت پوشش بیمه قرار نداشته‌اند و تنها حدود ۳۵ درصد بیمه داشته‌اند. این آمار از حیث تبعات نداشتن پوشش بیمه‌ای برای افراد بسیار قابل توجه است. پایین بودن آمار در بین مجریان این طرح که نمونه‌ای از افراد روستایی و عشایری هستند، نشان می‌دهد برنامه‌های پوشش همگانی بیمه نتوانسته‌اند موفق عمل کنند و سیاست‌گذاران لازم است این مسئله را به دلیل آسیب جدی به سلامت و معیشت این افراد که عمدتاً از دهک‌های پایین درآمد هستند، به‌دقت موردتوجه قرار دهند. مطابق نتایج تمام‌شماری تعداد ۳۲۹ طرح (معادل ۷.۷ درصد) دارای لیست بیمه بوده‌اند. از مجموع ۴۲۶۶ طرح بررسی شده، ۷۰۷ طرح تعداد ۲۴۷۹ نفر را تحت پوشش تأمین اجتماعی و ۸۸۹ طرح ۱۰۹۹ نفر را تحت پوشش بیمه عشایری و روستایی قرار داده‌اند.

جدول (۳-۱۸): تعداد طرح‌ها به تفکیک پوشش بیمه‌ای

پوشش بیمه‌ای	تعداد	درصد	درصد نسبی
دارد	۱۴۸۴	۳۴.۷۹	۳۴.۷۹
ندارد	۲۷۱۳	۶۳.۶۰	۹۸.۳۹
عدم پاسخگویی	۶۹	۱.۶۲	۱۰۰
جمع	۴۲۶۶	۱۰۰	-

منبع: یافته‌های پژوهش

۳-۲-۱-۷-مغایرت با رسته فعالیت‌های اعلام شده

از میان ۴۲۶۶ طرح بررسی شده، سه طرح با توجه به‌عنوان طرح خارج از رسته‌های اولویت‌دار تسهیلات توسعه اشتغال روستایی و عشایری می‌باشد. این سه رسته عبارتند از: سقف کاذب کناف و پی وی سی (انحراف تسهیلات و هزینه برای ساخت ساختمان مسکونی)، تولید تجهیزات آموزشی و اداری (فعال)، تولید فرآورده‌های پلاستیکی بجر کفش (فعال) که این دو رسته فعال در مجموع ۱۳ اشتغال جدید ایجاد کرده‌اند.

۳-۲-۱-۸-انحرافات مربوط به خدمات پست‌بانک

از ۴۲۶۶ طرح تمام‌شماری شده ۳۶ طرح (۰.۸ درصد) با ارزش تسهیلات ۱۸۵۸۰ میلیون ریال با اشتغال ایجاد شده ۴۴ نفر مربوط به تأسیس و یا تجهیز دفاتر پست‌بانک بوده‌اند که شهرستان کاشان با ۱۰ مورد

بیشترین تعداد طرح را داشته است. پس از آن مبارکه و آران و بیدگل با به ترتیب ۸ و ۶ مورد بیشترین تعداد را داشته‌اند.

۳-۲-۱-۹- تمرکز توزیع تسهیلات در شهرستان‌های نزدیک مرکز استان

بر اساس داده‌ها، شهرستان اصفهان از نظر اشتغال تعهد شده و ارزش تسهیلات اعطایی بالاترین سهم را دارد. این سهم بالا از تسهیلات به دلیل نسبت بالای جمعیت شهرستان اصفهان به کل جمعیت استان (حدود ۴۰ درصد) قابل قبول است و نسبت تسهیلات به مراتب نسبت به جمعیت پایین‌تر است. در رتبه بعدی از نظر درصد تسهیلات پرداختی به ترتیب شهرستان‌های سمیرم، کاشان و تیران و کرون قرار دارند که از نظر جغرافیایی متمرکز در نزدیک مرکز استان نیستند و از این حیث به نظر می‌آید تسهیلات پرداختی توزیع مناسبی دارد و بر اساس نیاز بیشتر شهرستان‌های محروم و دور از مرکز پرداخت شده است. نکته قابل توجه و قابل انتظار تفاوت در سهم تعهد اشتغال و تسهیلات پرداختی در بین شهرستان‌ها است که بیانگر تفاوت در سرانه تسهیلات برای ایجاد اشتغال می‌باشد. این میزان در شهرستان‌های برخوردار مانند اصفهان و کاشان بالا و در شهرستان‌های کمتر توسعه یافته مانند خور و بیابانک پایین است. دلیل این مسئله را می‌توان بالاتر بودن دستمزد و هزینه اجاره و خرید زمین و سرمایه در شهرستان‌های برخوردار دانست که نیاز بیشتری به تسهیلات جهت ایجاد اشتغال دارند.

جدول (۳-۱۹): رتبه‌بندی تسهیلات پرداختی بین شهرستان‌ها

ردیف	نام شهرستان	میزان تسهیلات پرداختی (میلیون ریال)	درصد
۱	اصفهان	۶۳۱۴۹۹	۱۶.۸۳
۲	سمیرم	۳۷۴۶۸۳	۹.۹۹
۳	کاشان	۲۶۸۴۱۷	۷.۱۵
۴	تیران و کرون	۲۳۲۹۷۰	۶.۲۱
۵	فریدون‌شهر	۲۰۸۴۱۵	۵.۵۶
۶	فلاورجان	۲۰۷۷۲۷	۵.۵۴
۷	اردستان	۲۰۶۳۹۰	۵.۵۰
۸	شهرضا	۱۸۲۵۷۰	۴.۷۸
۹	لنجان	۱۳۲۹۳۰	۳.۵۴
۱۰	نجف‌آباد	۱۳۲۴۵۰	۳.۵۳
۱۱	شاهین‌شهر و میمه	۱۲۷۵۹۶	۳.۴۰

ردیف	نام شهرستان	میزان تسهیلات پرداختی (میلیون ریال)	درصد
۱۲	چادگان	۱۱۸۶۱۱	۳.۱۶
۱۳	برخوار	۱۱۲۸۴۰	۳.۰۱
۱۴	آران و بیدگل	۹۹۲۰۳	۲.۶۴
۱۵	مبارکه	۹۴۹۰۰	۲.۵۳
۱۶	گلبایگان	۹۰۴۵۱	۲.۴۲
۱۷	دهاقان	۸۹۷۹۰	۲.۳۹
۱۸	فریدن	۸۴۷۷۰	۲.۲۶
۱۹	بویین و میاندشت	۷۹۲۶۰	۲.۱۱
۲۰	خوانسار	۶۹۰۸۰	۱.۸۴
۲۱	نابین	۶۵۴۷۰	۱.۷۵
۲۲	نطنز	۵۰۱۳۵	۱.۳۴
۲۳	خمینی‌شهر	۴۸۳۷۵	۱.۲۹
۲۴	خور و بیابانک	۴۲۴۳۰	۱.۱۳

منبع: یافته‌های پژوهش

جدول (۳-۲۰): رتبه‌بندی اشتغال تعهد شده در بین شهرستان‌ها

ردیف	نام شهرستان	تعداد اشتغال متعهد شده
۱	اصفهان	۱۰۲۵
۲	سمیرم	۶۲۰
۳	تیران و کرون	۵۶۹
۴	فریدون‌شهر	۴۳۴
۵	فلاورجان	۴۳۲
۶	اردستان	۴۰۱
۷	نجف‌آباد	۳۲۲
۸	شاهین‌شهر و میمه	۳۱۹
۹	نجف‌آباد	۲۹۶
۱۰	آران و بیدگل	۲۷۲
۱۱	کاشان	۲۶۴
۱۲	فریدن	۲۵۵

ردیف	نام شهرستان	تعداد اشتغال متعهد شده
۱۳	دهاقان	۲۱۱
۱۴	چادگان	۲۰۷
۱۵	گلپایگان	۲۰۰
۱۶	خوانسار	۱۹۹
۱۷	لنجان	۱۹۱
۱۸	بویین و میاندشت	۱۸۲
۱۹	برخوار	۱۷۲
۲۰	نطنز	۱۵۴
۲۱	خور و بیابانک	۱۵۰
۲۲	مبارکه	۱۱۳۹
۲۳	نایین	۱۲۴
۲۴	خمینی شهر	۴۹

منبع: یافته‌های پژوهش

۲-۲-۳- بررسی علل مغایرت‌ها

از ۴۲۶۶ طرح بررسی شده، تعداد ۳۷۹۹ طرح (۸۹.۰۵ درصد) در حال حاضر بدون انحراف و تغییری فعال و ۴۶۷ (۱۰.۹۵ درصد) طرح در وضعیت غیرفعال، تغییر فعالیت و یا انصراف و عدم اجرا هستند. در این قسمت به بررسی علل این مغایرت‌ها پرداخته می‌شود. لازم به ذکر است سایر طرح‌های فعال نیز با مشکلاتی از قبیل مشکلات استعلام بانکی جهت دریافت وام، عدم تناسب تسهیلات با توجه به نرخ تورم موجود و هزینه‌ها، عدم وجود زیرساخت‌ها، تأخیر در پرداخت وام، مشکل صادرات، کاهش تقاضای مردم، کرونا، خشکسالی و ... مواجه بودند.

۲-۳-۱-۱۰- افزایش هزینه ماشین‌آلات

در بین طرح‌های دارای مغایرت افزایش هزینه ماشین‌آلات در ۵.۳۵ درصد موارد به‌عنوان یکی از علل مغایرت بیان شده است. پایین بودن طرح‌های دارای مغایرت به دلیل افزایش هزینه ماشین‌آلات با توجه به نرخ تورم بالا در سال‌های موردبررسی جالب توجه است. این مسئله می‌تواند ناشی از عدم نیاز بیشتر طرح‌ها به ماشین‌آلات و یا برآورد مناسب و پیش‌بینی این افزایش در هنگام برآورد هزینه‌ها باشد. در میان کل طرح‌های بررسی شده (۴۲۶۶ طرح)، ۱۲۲ طرح (۲.۹ درصد) گرانی و افزایش قیمت تجهیزات و مواد اولیه

را به‌عنوان یکی از مشکلات خود مطرح کردند که در بیش از نیمی از این طرح‌ها با وجود این مشکل همچنان فعال هستند.

جدول (۳-۲۱): تعداد طرح‌های دارای مغایرت به تفکیک اثر افزایش هزینه ماشین‌آلات

افزایش هزینه ماشین‌آلات	تعداد	درصد	درصد تجمعی
بله	۲۵	۵.۳۵	۵.۳۵
خیر	۳۹۵	۸۴.۵۸	۸۹.۹۴
عدم پاسخگویی	۴۷	۱۰.۰۶	۱۰۰
جمع	۴۶۷	۱۰۰	-

منبع: یافته‌های پژوهش

۲-۲-۱-۱۱-تعلل بانک‌ها در پرداخت تسهیلات

تعلل بانک‌ها در پرداخت تسهیلات به‌عنوان علت مغایرت در حدود ۳ درصد از طرح‌ها گزارش شده است. این آمار پایین بیانگر عملکرد مناسب بانک‌ها در پرداخت به موقع تسهیلات دارد. البته در تعدادی از طرح‌ها، این عامل به دلیل گذر از زمان مناسب اجرای طرح، باعث انصراف مجری و عدم اجرای طرح شده است.

جدول (۳-۲۲): تعداد طرح‌های دارای مغایرت به تفکیک اثر تعلل بانک‌ها در پرداخت تسهیلات

تعلل بانک‌ها در پرداخت	تعداد	درصد	درصد تجمعی
بله	۱۳	۲.۷۸	۲.۷۸
خیر	۴۱۱	۸۸.۰۱	۹۰.۷۹
عدم پاسخگویی	۴۳	۹.۲۱	۱۰۰
جمع	۴۶۷	۱۰۰	-

منبع: یافته‌های پژوهش

۲-۳-۱-۱۲-عدم تناسب تسهیلات

حدود ۶ درصد (۲۶ طرح) از طرح‌های دارای مغایرت عدم تناسب در تسهیلات را به‌عنوان علت مغایرت بیان کرده‌اند. این آمار نسبت به کل طرح‌های مغایرت پایین است که حکایت از تناسب در تسهیلات با

نیازهای طرح دارد. از مجموع کل طرح‌های بررسی شده، ۱۰۱ طرح (۲.۴ درصد) اعلام کردند به تسهیلات تکمیلی نیاز دارند.

جدول (۳-۲۳): تعداد طرح‌های دارای مغایرت به تفکیک اثر عدم تناسب تسهیلات

عدم تناسب تسهیلات	تعداد	درصد	درصد تجمعی
بله	۲۶	۵.۵۷	۵.۵۷
خیر	۴۰۰	۸۵.۶۵	۹۱.۲۲
عدم پاسخگویی	۴۱	۸.۷۸	۱۰۰
جمع	۴۶۷	۱۰۰	-

منبع: یافته‌های پژوهش

۴-۲-۲-۳-۱-اهلیت نداشتن مجری

حدود ۱۶ درصد از طرح‌های دارای مغایرت به علت اهلیت نداشتن مجریان طرح‌ها بر اساس نظر کارشناس می‌باشد. هرچند آمار به نسبت کل طرح‌های دارای مغایرت بالا نیست ولی به نسبت سایر عوامل اهمیت بالاتری داشته است. بررسی اهلیت و صلاحیت مجریان نسبت به سایر عوامل برای جلوگیری از مغایرت طرح‌ها از اهمیت بالاتری برخوردار است.

جدول (۳-۲۴): تعداد طرح‌های دارای مغایرت به تفکیک اثر عدم اهلیت مجری

عدم اهلیت مجری	تعداد	درصد	درصد تجمعی
بله	۷۴	۱۵.۸۵	۱۵.۸۵
خیر	۳۵۱	۷۵.۱۶	۹۱.۰۱
عدم پاسخگویی	۴۲	۸.۹۹	۱۰۰
جمع	۴۶۷	۱۰۰	-

منبع: یافته‌های پژوهش

۴-۲-۲-۳-۲-عدم هزینه برای اجرای طرح

نزدیک به یک سوم از طرح‌ها به دلیل عدم هزینه تسهیلات برای اجرای طرح دچار مغایرت شده‌اند. برخی از این موارد تغییر فعالیت در رسته‌های اولویت مجاز و برخی به‌طور کلی در خارج از رسته‌های مجاز بودند (برای مثال برای ساخت خانه مسکونی، خرید خودرو، آرایشگری و ...) انحراف در هزینه کرد تسهیلات

مهم‌ترین دلیل برای مغایرت گزارش شده است. این عامل می‌تواند به دلیل عدم نظارت کافی بر اجرای طرح و یا نیاز مجری به هزینه آن در سایر امور باشد و مجریان در پاره‌ای از موارد خشکسالی، بازار فروش نامناسب و یا نبود زیرساخت مناسب را به‌عنوان دلیل تغییر فعالیت مطرح کرده‌اند. با توجه به سهم بالای این عامل در انحراف تسهیلات به نظر می‌آید نظارت دقیق بر هزینه‌کرد و ارائه صورت‌حساب برای هزینه‌ها و همچنین توجه به سایر نیازهای معیشتی افراد متقاضی که باعث انحراف در هزینه‌کرد تسهیلات می‌شود بتواند در جلوگیری از این مسئله تأثیر قابل توجهی داشته باشد.

جدول (۳-۲۵): تعداد طرح‌های دارای مغایرت به تفکیک اثر عدم هزینه برای اجرای طرح

درصد تجمعی	درصد	تعداد	عدم هزینه برای اجرای طرح
۳۴.۲۶	۳۴.۲۶	۱۶۰	بله
۹۵.۰۷	۶۰.۸۱	۲۸۴	خیر
۱۰۰	۴.۹۳	۲۳	عدم پاسخگویی
-	۱۰۰	۴۶۷	جمع

منبع: یافته‌های پژوهش

۴- جمع‌بندی و پیشنهادهای تحقیق

در بین پارامترهای موجود در پرسش‌نامه متغیرهایی که از نظر منطقی و تجربی امکان داشتن رابطه با موفقیت طرح را داشته‌اند، با استفاده از آزمون t_test و ANOVA موردبررسی قرار گرفته‌اند. بر اساس خروجی این آزمون‌ها متغیرهای زیر با موفقیت طرح ارتباط داشته‌اند:

شهرستان اجرای طرح

دستگاه اجرایی

بخش هدف

نوع طرح

تعطیلی بنگاه

حضور دستگاه حمایتی

با توجه به بازه زمانی اجرای طرح، دو عامل بیرونی مهم به‌عنوان چالش برای موفقیت پروژه‌ها می‌تواند مطرح شود:

۱) شیوع بیماری کرونا: با انتشار این ویروس و شناسایی آن در کشور از اسفند ۱۳۹۸ در عمل بخش‌های اقتصادی در سراسر کشور تحت تأثیر تبعات آن قرار گرفتند. محدودیت‌های اعمال شده به‌منظور کنترل این بیماری بیشترین اثر را بر بخش‌های خدماتی و گردشگری داشته است که در عملکرد این بخش‌ها به‌عنوان عامل مؤثر بیرونی می‌تواند مؤثر بوده باشد.

۲) رکود تورمی: با تشدید تحریم‌های ظالمانه علیه ایران از ابتدای سال ۱۳۹۷ و به دنبال آن شوک جهش نرخ ارز، اقتصاد کشور در این ۴ سال نرخ‌های تورم بالا و رشد اقتصادی پایین و حتی منفی را تجربه نموده است. بر اساس آمارهای منتشرشده، بخش صنعت و معدن بیش‌ترین تأثیر را از این شرایط پذیرفته‌اند و با رشد منفی بیشتری مواجه شده‌اند.

در بین مواردی که بر اساس اهداف طرح و یا موارد مندرج در آیین‌نامه و قانون به‌عنوان انحراف در نظر گرفته شده‌اند، درصد پایینی از طرح‌ها انحراف داشته و دچار اشکال بوده‌اند.

جدول (۴-۱): درصد طرح‌های دچار انحراف

نوع انحراف	درصد طرح‌های دچار انحراف
کارمند بودن مجری طرح	۱.۵
عدم بازپرداخت تسهیلات	۲.۸۷
فعال نبودن بنگاه	۱۰.۷
انحراف در محل اجرا	۵.۱
مغایرت در پیشرفت فیزیکی طرح با زمان‌بندی پیش‌بینی شده	۱۰.۷
عدم پوشش بیمه‌ای	۶۴
مغایرت تسهیلات درخواستی و اعطایی	۲۰

منبع: یافته‌های پژوهش

در مجموع با توجه به محقق شدن ۹۶ درصدی اشتغال تعهد شده، موفقیت ۸۲.۵ درصد از طرح‌ها و آمار پایین انحرافات، می‌توان این طرح را در استان در ایجاد اشتغال نسبتاً موفق دانست. هرچند که در بین دستگاه‌های اجرایی، بخش‌های هدف و شهرستان‌ها از حیث عملکرد تفاوت‌های محسوسی مشاهده می‌شود که نیاز به بررسی و توجه دارد.

با توجه به اهداف قانون و الزامات آیین‌نامه اجرایی آن و نتایج به دست آمده از تحلیل داده‌های پرسش-نامه‌ها، پیشنهادهای زیر جهت بهبود اجرای قانون در فاز دوم ارائه می‌گردد:

- افزایش سهم تسهیلات سرمایه در گردش و افزایش اولویت تولید متناسب با ظرفیت در طرح‌ها به‌منظور پایداری اشتغال‌های ایجاد شده.
- آگاه‌سازی مجریان طرح‌ها از مزایای بیمه نیروی کار و حمایت از آن‌ها در این قانون از طریق آموزش آنان پس از بهره‌برداری از طرح.
- تجدیدنظر درباره تعیین سهم بخش‌های هدف با توجه به انحراف بالا در عملکرد و یا تفویض اختیار آن به شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان‌ها.
- برای بهبود اجرای قانون، اشتغال‌های ایجاد شده و نرخ بیکاری شهرستان‌ها مد نظر قرار گیرد و طرح‌های اشتغال پایدار مینا باشند. در انتخاب رسته‌های اولویت، مواردی که در این دوره عمدتاً منجر به اشتغال پایدار نشده‌اند برای دوره‌های بعد امکان تأمین اعتبار نداشته باشند. همچنین متقاضیان قبلی که دارای اهلیت بوده و اشتغال پایدار ایجاد کرده‌اند (در صورت مزیت‌دار بودن رسته فعالیت در شهرستان) در مراحل بعدی نیز در اولویت پرداخت تسهیلات قرار گیرند.
- واگذاری اختیار انتخاب رسته‌های اولویت‌دار به شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان‌ها به‌منظور انتخاب رسته‌های متناسب با ظرفیت‌ها و قابلیت‌های استان.

References

- Azizpour, Farhad., & Khodakarmi, Zahra. (2014). Socio-economic effects of agricultural microcredits in rural areas, case: Kersaf village, *Quarterly Journal of Space Economics and Rural Development*, 3(13), 57-75. (in Persian)
- Fasoranti, M. M. (2010). The influence of micro-credit on poverty alleviation among rural dwellers: a case study of Akoko North West Local Government Area of Ondo State, *Journal of Economics Theory*, 4(1), 1-8.
- Hosseini, Seyyed Mehdi., & Naderi Mehdi, Karim. (2021). Identifying key components on the effectiveness of sustainable rural employment facilities in the villages of Hamedan city with a foresight approach. *Rural research*, 12(46), 232-245. (in Persian)
- Mafi, Farhad. (2007). The microcredit system is a practical solution for empowering low-income villages in accepting equity shares. Tehran, *Vice President of Economic Research of the Strategic Center of Expediency Analysis Forum*. (in Persian)

Mohagheg Nia, Mohammad Javad., & Akbari Baufaglian, Ali. (2016). Identifying factors affecting microfinance in Iran, *Economic Research*, 17(65), 199-222. (in Persian)

Mohammadi Yeganeh, Behrouz. (2012). Development of entrepreneurship and its role in the cost of individual and group agricultural credits in Zanjan province, *Quarterly Journal of Space Economy and Rural Development*, 4(6), 4-24. (in Persian)

Nurullahzadeh, Asghar.; Hejbar Kabani, Kambyz., & Asgari, Farid. (2021). The effects of Omid Entrepreneurship Fund financial facilities on investment and employment functions in rural areas with an emphasis on small and medium businesses, *Space Economy and Rural Development*, 3(5), 23-42. (in Persian)

Ghadiri Masoom, Mojtaba., & Ahmadi, Legend. (2014) Structures affecting the success of microcredit funds in the economic empowerment of rural women in Firuzkoh city, *Human Geography Research*, 47(4), 759-772. (in Persian)

Sani Heydari, Alireza.; Danshor Kakhki, Mahmoud.; Shahnoushi, Nasser., & Sabohi Saboni, Mahmoud. (2019). Analyzing the impact of microcredits on the components of sustainable rural development: using the matching regression approach based on the propensity score and the bootstrap algorithm, *Agricultural Economics Quarterly*, 14(1), 47-87. (in Persian)

Taleb, Mehdi., & Najafi Asl, Zahra. (2007). The impact of rural microcredits on the economic empowerment of women heads of households: a look at the results of Hazrat Zainab Kobri project in the villages of Boyin Zahra, *Village and Development Quarterly*, 1(3). (in Persian)